

Overvåking av innsig og eventuelt uttak av oppdrettslaks rømt fra Cermaqs lokalitet 10635 Toknebuktneset og 21016 Husfjord, og Griegs lokalitet 37557 Davatluft

Akvaplan-niva AS Rapport: 2021 63208-1

Forsidebilde: Oppdrettslaks gjenfanget i Halselva høsten 2021.

Fotograf: Daniel Brude, Talvik Jeger- og Fiskerforening

Overvåking av innsig og eventuelt uttak av oppdrettslaks rømt fra Cermaq lokalitet 10635 Toknebuktneset og 21016 Husfjord, og Griegs lokalitet 37557 Davatluft

Forfatter(e)	Jenny Jensen, Ida Dahl-Hansen, Armand Moe Nes
Dato	5. desember 2021
Rapport nr.	2021 63208-1
Antall sider	26
Distribusjon	Gjennom kunden
Kunde	Cermaq Norway AS og Grieg Seafood Finnmark AS
Kontakt person	Ola Gunder Henriksen og Ellen Sandvik Berg

Sammendrag

Det ble sommeren og høsten 2021 utført overvåking av rømt oppdrettslaks etter rømminger i januar og februar ved Cermaq Norway AS's lokaliteter 10635 Toknebuktneset og 21016 Husfjord, og Grieg Seafood Finnmark AS's lokalitet 37557 Davatluft. Overvåking i Altaelva viste ingen innblanding av oppdrettslaks i fangstene (479 skjellprøver) og Alta Laksefiskeri Interessentskap (ALI) kunne ikke melde om noen observasjoner av oppdrettslaks fra fisket. I Repparfjordelva ble én av 786 (0,1%, fisken veide 3,4 kg og var 67 cm lang) skjellprøver kategorisert som oppdrettslaks, og heller ikke fra denne elven ble det meldt om observasjoner av oppdrettslaks av de aktuelle størrelsene av fiskere eller lokale som snorklet i elven. De mindre elvene i Altafjorden ble undersøkt ved snorkling i gytetiden uten at det ble observert oppdrettslaks. I Lakseelva i Kviby ble det tatt ut en oppdrettslaks som en del av OURO-programmet (ca. 4,5 kg). Det ble fanget og innrapportert to oppdrettslaks under sportsfisket i nedre del av Halselva (4,5 og 5,2 kg) og én i nedre del av Lakseelva i Kviby (ca. 4 kg). Størrelsen på de innrapporterte gjenfangstene av oppdrettslaks tilsier at fisken må ha hatt svært rask vekst under de ca. seks månedene i havet hvis de stammer fra rømmingen ved 37557 Davatluft. Basert på de samlede observasjonene fra elver i Altafjordsystemet vurderer vi det som lite sannsynlig at noen store mengder oppdrettslaks oppholdt seg i de aktuelle vassdragene i Altafjorden i gytetiden. Nord for Altafjorden ble det tatt ut tre oppdrettslaks i Russelva, der to individ hadde størrelser som overensstemmer med de aktuelle rømmingene. De pålagte overvåkingselvene Repparfjordelva, Kvalsundelva og Russelva ble undersøkt ved snorkling av Naturtjenester i Nord (gytefiskregistrering) og Akvaplan-niva uten at det ble påvist oppdrettslaks. I Snefjordvassdraget ble det også gjennomført undersøkelser ved snorkling samt at det ble benyttet felle for uttak av pukkellaks i nedre del hele sommeren. Det ble ikke påvist oppdrettslaks. På bakgrunn av dette virker det svært lite sannsynlig at det oppholdt seg oppdrettslaks i disse vassdragene i gytetiden.

Jenny Jensen
Prosjektleder

Geir Dahl-Hansen
Kvalitetskontroll rapport

Innholdsfortegnelse

1	BESKRIVELSE AV OPPDRAGET	4
2	OMRÅDEBESKRIVELSE	5
2.1	Generelt	5
2.2	Beskrivelse av fangst og eksisterende overvåkingsopplegg i elvene	6
2.2.1	Repparfjordelva 213.Z.....	6
2.2.2	Kvalsundelva 213.6Z	6
2.2.3	Brennsvikelva 213.91Z	6
2.2.4	Russelva 218.Z	6
2.2.5	Snefjordvassdraget 220.1Z.....	6
2.2.6	Altaelva 212.Z	6
2.2.7	Tverrelva 212.6Z.....	6
2.2.8	Transfarelv 212.7Z.....	6
2.2.9	Mathiselva 212.4Z.....	7
2.2.10	Halselva 212.2Z	7
2.2.11	Lakselva i Kviby 213.1Z	7
2.2.12	Skillefjordelva 213.2Z.....	7
2.2.13	Bognelva 211.8Z	7
3	METODE OG RESULTATER	8
3.1	Repparfjordelva 213.Z.....	8
3.2	Kvalsundelva 213.6Z	9
3.3	Brennsvikelva 213.91Z.....	9
3.4	Russelva 218.Z.....	9
3.5	Snefjordvassdraget 220.1Z	9
3.6	Altaelva 212.Z.....	10
3.7	Tverrelva 212.6Z	10
3.8	Transfarelv 212.7Z	10
3.9	Mathiselva 212.4Z	10
3.10	Halselva 212.2Z	11
3.11	Lakselva i Kviby 213.1Z	12
3.12	Skillefjordelva 213.2Z.....	12
3.13	Bognelva 211.8Z.....	12
4	SAMLET VURDERING.....	13
4.1	Altafjordområdet.....	13
4.2	Området nord for Altafjorden	13
5	BILDER FRA FELTARBEIDET I ELVENE	15
5.1	Repparfjordelva 213.Z.....	15
5.2	Kvalsundelva 213.6Z	16
5.3	Russelva 218.Z.....	17
5.4	Snefjordvassdraget 220.1Z	18
5.5	Altaelva 212.Z.....	19
5.6	Tverrelva 212.6Z	20
5.7	Transfarelv 212.7Z	21
5.8	Mathiselva 212.4Z	22
5.9	Halselva 212.2Z	23

5.10	Skillefjordelva 213.2Z.....	24
5.11	Bognelva 211.8Z	25

1 Beskrivelse av oppdraget

Pålegg for de gjennomførte undersøkelsene ble gitt av Fiskeridirektoratet med saksnummer: 21/8675 (Cermaq) og 21/4200 (Grieg). Påleggene inkluderer overvåking og uttak av oppdrettsindivider som returnerer til ferskvann etter rømminger fra Cermaqs lokalitet 10635 Toknebuktneset og 21016 Husfjord, og Griegs lokalitet 37557 Davatluft. Estimerte rømmingstall var:

- 10635 Toknebuktneset – ca. 7100 fisk med snittvekt 4 kg, hvorav 195 gjenfanget
- 21016 Husfjord – ca. 9850 fisk med snittvekt 1,5 kg, hvorav 31 gjenfanget
- 37557 Davatluft – ca. 4350 fisk med snittvekt 2,7 kg, hvorav 6 gjenfanget

Estimerte tall etter utslakting er som følger:

- 10635 Toknebuktneset – 1141 laks
- 21016 Husfjord – 4717 las
- 37557 Davatluft – 4352 ($\pm 2\%$) laks

Ut fra påleggene skal elvene Altaelva, Repparfjordelva, Kvalsundelva, Brennsvikelva, Russelva og Snefjordvassdraget overvåkes i forbindelse med rømmingen fra Cermaqs lokaliteter, og Altaelva, Tverrelva, Mathiselva, Halselva, Lakselva i Kviby, Skillefjordelva, Bognelva og Transfarelv overvåkes etter rømmingen ved Davatluft. Disse elvene er svært forskjellige av størrelse og bestand, og påleggene fra Fiskeridirektoratet overlapper i overvåking av Altaelva.

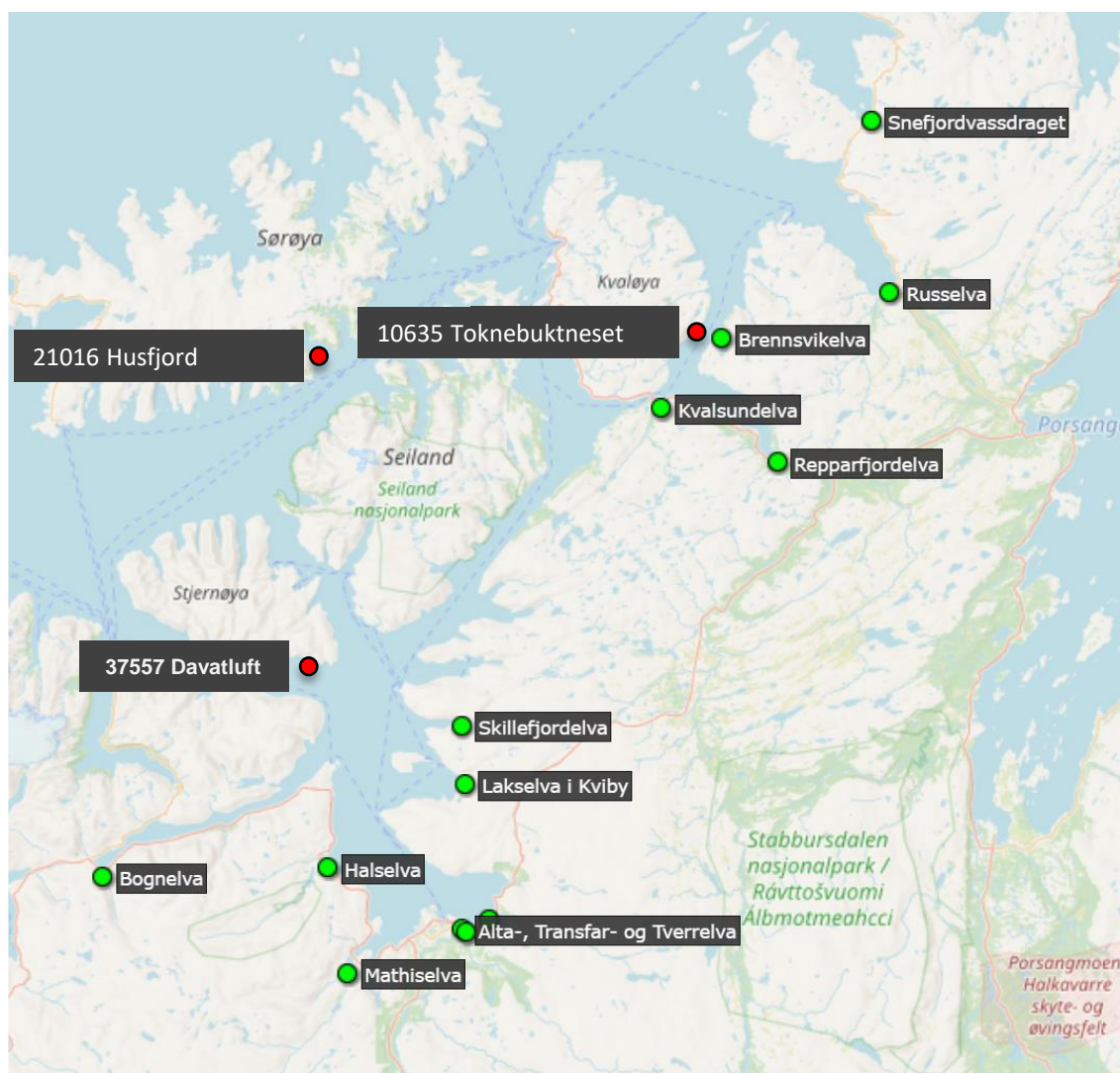
Laksen i Altafjorden (Davatluft) rømte i februar 2021 med en snittvekt på 2,7 kg. Basert på normal vekst i havet burde eventuell returnerende fisk være 3 til 4 kg seinsommeren 2021. Fisken ved Toknebuktneset var rundt 4 kg ved rømming i midten av januar og fisken ved Husfjord ca. 1,5 kg. Pålegget utenfor Altafjorden inkluderte derfor laks over ca. 2 kg. Da fisken var i merd til stor størrelse før rømming og under et halvt år i sjøen ble det vurdert at den ville ha tydelig visuelle tegn på at det var oppdrettslaks, og overvåking av skjellprøver i Altaelva og Repparfjordelva samt undersøkelser ved snorkling i de mindre elvene rett før gyting ble gjennomført. Tidspunkt for feltarbeid ble satt til uke 39 etter konsultasjon med Statsforvalter og Fiskeridirektoratet for å sikre uttak etter oppvandring og før gyting. Uttak av eventuelle påviste oppdrettslaks ble planlagt utført med harpun (eventuelt med garn etter spesiell tillatelse fra Statsforvalteren ved store mengder oppdrettslaks). Forslaget ble godkjent av Fiskeridirektoratet før gjennomføring. Oppdraget ble utført som beskrevet av Akvaplan-niva AS for Cermaq Norway AS og Grieg Seafood Finnmark AS.

2 Områdebeskrivelse

2.1 Generelt

Snefjordvassdraget, Brennsvikelva, Skillefjordelva, Transfarelv, Tverrelva, Mathiselva og Halselva er små vassdrag med liten eller ingen fangst av laks. Bognelva har vært ansett ødelagt for laksefisk etter vassdragsregulering, men nylig gjennomført restaureringsarbeid har ført til at det i dag er en bestand av sjørret og et fåtall laks i vassdraget. Russelva, Lakselva i Kviby og Kvalsundelva er litt større elver med moderate fangster av laks, og Altaelva og Repparfjordelva er store elver med tradisjonelt gode fangster av laks. Plassering av elvene (grønn) og rømmingslokalitetene (rød) er vist i kartet nedenfor.

Figur 1. Kart over elvene som ble undersøkt i 2021

Fiskeforeningene har i 2021 hatt stor aktivitet for uttak av pukcellaks ved snorkling, bruk av oppvandringsfeller og ved bruk av garn i nedre del av mange elver. Det er vanskelig å få en oppfatning av nøyaktig hvor mye dugnadsinnsats som er lagt ned, men den omfattende aktiviteten i 2021 tilsier at det er sannsynlig å oppdage store ansamlinger av oppdrettslaks i elvene i juli og august.

2.2 Beskrivelse av fangst og eksisterende overvåkingsopplegg i elvene

2.2.1 Repparfjordelva 213.Z

Åpen for fiske etter laks, det ble fanget 2028 individer i 2020, hvorav 232 ble satt ut. Om lag 10 mil anadrom/fiskbar strekning inkludert sideelva Skaidielva. Elva har en ordning med rask levering av fangstoppgaver og innlevering og lesing av skjellprøver. I tillegg er det kamera i laksetrappen i øvre del av elven, og lokale medlemmer i fiskeforeningen snorkler hyppig i elven og tar ut oppdrettslaks og pukkellaks, og det blir gjort gytefiskregistreringer der det også tas ut oppdrettslaks hvis de registreres (basert på samtale med leder i fiskeutvalget i VJFF).

2.2.2 Kvalsundelva 213.6Z

Åpen for fiske etter laks, det ble fanget 108 individer i 2020, hvorav 5 ble satt ut. Om lag 12 km anadrom strekning, inkludert en innsjø (forpaktet). Gytefiskregistreringer blir utført i elven og eventuell oppdrettslaks blir tatt ut.

2.2.3 Brennsvikelva 213.91Z

Ikke åpen for fiske etter laks, kun sjørret og sjørøye. Om lag 3 km anadrom strekning, inkludert en innsjø (forpaktet). Elva er svært liten om høsten. FEFO (grunneier) og Hammerfest kommune har befart elva de senere år og regner den som for liten til at laks kan gyte der.

2.2.4 Russelva 218.Z

Åpen for fiske etter laks, det ble fanget 217 individ i 2020, hvorav ingen ble satt ut. Omtrent 15 km anadrom/fiskbar strekning. Det blir utført årlige gytefisktellinger der oppdrettslaks og pukkellaks blir tatt ut.

2.2.5 Snefjordvassdraget 220.1Z

Åpen for fiske etter laks, det er kun lov å fiske i Snefjordvatn. Det ble registrert 2 laks fanget i 2020 hvorav ingen ble satt ut. Om lag 2,5 km anadrom/fiskbar strekning (forpaktet), inkludert et stort vann. Elven hadde en felle i nedre del hele sommeren 2021 med uttak av pukkellaks og eventuell oppdrettslaks.

2.2.6 Altaelva 212.Z

Åpen for fiske etter laks, det ble fanget 3716 individ i 2020. Omtrent 4,8 mil anadrom strekning, ekskludert sideelven Eibyelva. Elva har en ordning med rask levering av fangstoppgaver og innlevering og lesing av skjellprøver. Mye av fisket i elven foregår med guider som har lang erfaring med å skille mellom villfisk og oppdrettsfisk, og i tillegg blir det utført er høstfiske med skjellprøvetaking for identifisering av oppdrettslaks. Det er også en felle i øverste del av elven ved kraftstasjonsutløpet som kan benyttes om det observeres store mengder oppdrettslaks.

2.2.7 Tverrelva 212.6Z

Ikke åpen for fiske etter laks, kun sjørret. Om lag 13 km anadrom strekning.

2.2.8 Transfarelv 212.7Z

Ikke åpen for fiske etter laks, kun sjørret. Om lag 13 km anadrom strekning.

2.2.9 Mathiselva 212.4Z

Åpen for fiske etter laks, det ble fanget og satt ut 11 individ i 2020. Om lag 20 km anadrom strekning, inkludert en innsjø. Vassdraget er regulert, og all oppvandring skjer via trapp med kamera eller ved bæring.

2.2.10 Halselva 212.2Z

Ikke åpen for fiske etter laks, det ble fanget 13 individ i 2020 hvorav 12 ble satt ut. Om lag 16 km anadrom strekning, inkludert en innsjø. Hoveddelen av fisket foregår nederst i elven, og fiskeforeningen oppgir at elva aldri har vært den samme etter at Statskrafts settefiskanlegg og felle ble operert i elven over en 30-års periode.

2.2.11 Lakselva i Kviby 213.1Z

Åpen for fiske etter laks, det ble fanget 93 individ i 2020 hvorav ingen ble satt ut. Om lag 6 km anadrom strekning. Elva er en del av OURO-programmet, og overvåking og uttak blir gjort i den forbindelse. Medlemmer i fiskeforeningen har snorklet hyppig i elven og tatt ut pukkellaks sommeren 2021.

2.2.12 Skillefjordelva 213.2Z

Ikke åpen for fiske etter laks, men åpen for sjøørret, det ble fanget 0 laks i 2020. Om lag 11 km anadrom strekning, inkludert en innsjø (forpaktet).

2.2.13 Bognelva 211.8Z

Ikke åpen for fiske etter laks, elva har vært regnet som ødelagt etter vassdragsregulering, men er blitt restaurert. Om lag 7 km anadrom strekning.

3 Metode og resultater

NB! Nedenfor oppgis et omtrentlig antall fisk observert under snorkling. Fokus under arbeidet har imidlertid vært fullt ut på å se om fisken er oppdrettet eller vill, ikke på antall observert og art. Tallene må derfor IKKE sees som gytefiskestimer eller estimat på hvor mange fisk som oppholdt seg i elvene.

Elvene ble undersøkt ved snorkling med tenkt uttak av eventuelle detekterte oppdrettsindivider ved bruk av harpun (eventuelt med garn etter spesiell tillatelse fra Statsforvalteren ved store mengder oppdrettslaks).

Karakteristikker for å skille oppdrettslaks fra villaks inkluderte:

- Kroppsform: Oppdrettslaksen er ofte rundere og mer kompakt enn villaks som er slankere
- Farge/pigmentering: Oppdrettslaksen er ofte lysere/blankere enn villaksen i gytetiden, og har generelt flere sorte prikker på hode og lengre ned på kroppen
- Finner: Oppdrettslaks som har vært lenge i merd har ofte slitte og avrundete finner, halefinnen er ofte rettere i bakkant og haleroten kraftigere enn hos villaks
- Gjellelokk: Hos oppdrettslaks kan disse være forkortet, og i gytedrakt kan en hvit stripe vises bak gjellelokket
- Andre karakteristikk inkluderer et generelt "butt" eller lubbent helhetsinntrykk og i gytetid kan særlig hannfisken ha unormalt formet krok/kjeve.

Snorkling ble foretatt ved observasjon under vann av de områdene der det var tilstrekkelig dypt for at dette kunne gjennomføres. I grunne områder ble det vadet i elveleiet for å observere eventuelle fisk. De undersøkte elvene er svært små i mange områder og på disse strekningene gikk en person langs elvebredden og observerte mens den andre snorklet. I områder der elvene var bredere snorket 2 personer ved siden av hverandre for å kunne dekke hele elva.

Bilder fra feltarbeidet i de forskjellige elvene ligger i kapittel 5.

3.1 Repparfjordelva 213.Z

Vest-Finnmark Jeger- og Fiskerforening ble kontaktet i løpet av fiskesesong, etter endt fiskesesong og i forkant av feltarbeid. Det var ingen rapporter om oppdrettslaks i fiskesesongen eller i laksetrappen. Foreningen gjennomfører selv hyppige snorkleundersøkelser. De kunne ikke rapportere om sikre observasjoner av oppdrettslaks, men hadde sett 2 laks på 6-8 kilo som kunne ha oppdrettskarakteristikk. I skjellprøveovervåkingen ble én av 786 (0,1%, fisken veide 3,4 kg og var 67 cm lang) skjellprøver kategorisert som oppdrettslaks. Naturtjenester i Nord registrerte ingen oppdrettslaks i løpet av feltarbeidet de gjennomførte. På grunn av de mulige observasjonene valgte vi å snorkle de tre nederste kilometerne av elva 2. oktober, da dette området er kjent for å være et område der oppdrettslaks oppholder seg. Det ble observert ca. 60 laks, en god del sjørret, 3 sjørøyer og en del døde og døende pukkellaks. Ingen laks med oppdrettskarakteristikk ble observert. Basert på de samlede observasjonene vurderer vi det som lite sannsynlig at noen store mengder oppdrettslaks fra rømmingene hos Cermaq vandret opp i Repparfjordelva. Størrelsen på fisken som ble registrert i skjellprøvematerialet overensstemmer ikke med rømmingene fra Cermaqs lokaliteter. Ut fra størrelsen på fisken kan den ha kommet fra rømmingen i Altafjorden, men det kan også tenkes at den stammer fra andre rømminger langs Norskekysten.

3.2 Kvalsundelva 213.6Z

Kvalsund Sportsfiskeforening ble kontaktet etter endt fiskesesong og før feltarbeid ble påbegynt. Ingen laks med oppdrettskarakteristikk ble rapportert fra fiskesesongen, men Vest-Finnmark Jeger- og fiskeforening rapporterte at det var observert et flak med blank laks som vandret opp i elven etter endt fiskesesong. Dette er ikke uvanlig, men kunne mistenkes å være oppdrettslaks. Vi ble kontaktet av Kvalsund sportsfiskeforening ca. 1 uke før planlagt feltarbeid med spørsmål om vi hadde tatt ut fisk med garn i elven da de hadde funnet garn og drakter, noe vi ikke hadde. Utstyret ble funnet i forbindelse med gytefiskregistreringer, og var mest sannsynlig fra tyvfiske. Under snorkling ble en svært garnskadet, halvdød fisk observert og fjernet fra nederste del av elven. Denne var blank, men hadde ingen oppdrettskarakteristikk. Skjellprøve fra fisken ble lest av Akvaplan-niva, NINA og Veterinærinstituttet, og alle konkluderte med at det var én sjø-vinter villfisk. Fisken ble sendt til Veterinærinstituttet, og det ble konkludert med at den hadde dødt av sekundærinfeksjoner fra skadene. Naturtjenester i Nord snorklet elven ca. en uke før feltarbeidet ble utført (2. oktober), men fant ingen oppdrettslaks. Den øvre delen av elven er svært liten og ble inspisert fra land. I dype nok områder (fremst rett nedenfor Nevervannet) ble det snorklet. Hovedløpet av elven (noen hundre meter ovenfor brua til sjøen) ble snorklet på hele strekningen, og til sammen ble det observert ca. 30-40 laks, 40-50 sjørret, 10 døde eller døende pukkellaks og en del stasjonær ørret i øverste del. Ingen laks med oppdrettskarakteristikk ble observert. Basert på de samlede observasjonene vurderer vi det som lite sannsynlig at noen store mengder oppdrettslaks fra de tre rømmingene vandret opp i Kvalsundelva.

3.3 Brennsvikelva 213.91Z

Som påpekt av blant annet Hammerfest kommune og FEFO, er elven svært liten. Den ble inspisert til fots med hodelykt kvelden 7. oktober og ingen laks ble observert.

3.4 Russelva 218.Z

Revsbotn Distrikts Lakseforening ble kontaktet etter endt fiskesesong og før feltarbeid. Det var ikke meldt om fangster av oppdrettslaks i fiskesesong, men det var tatt ut 3 oppdrettslaks (2,2 kg, 4 kg og 6 kg) av Naturtjenester i Nord (bekreftet oppdrettsfisk etter skjellprøvelesing ved Veterinærinstituttet) i forbindelse med gytefiskregistreringer nederst i elven ca. 1 uke før planlagt feltarbeid. I Russelva med Ravdojohka ble det snorklet på lav vannstand 27. september. Det ble observert ca. 20 villaks i øvre del og ca. 30 laks, 20 ørret, 3 sjørøyer og 2 pukkellaks i nedre del. Det ble ikke observert laks med oppdrettskarakteristikk under feltarbeidet i elven. To av fiskene tatt ut av Naturtjenester i Nord har størrelse som tilsier at de kan ha opprinnelse fra rømmingene hos Cermaq.

3.5 Snefjordvassdraget 220.1Z

Snefjord Jeger- og Fiskerforening ble kontaktet under og etter endt fiskesesong. Snefjordelva var sperret med felle for uttak av pukkellaks fra 14. juli til slutten av august, og andre arter ble sluppet forbi manuelt. Ingen oppdrettslaks ble registrert. Hele den anadrome strekningen med unntak av innsjøen ble snorklet 29. september, og det ble observert til sammen 1 voksen laks, 3 voksen ørret og en god del yngel av begge arter i øvre

del av vassdraget. Basert på de samlede observasjonene vurderer vi det som lite sannsynlig at oppdrettslaks fra de tre rømmingene vandret opp i Snefjortvassdraget.

3.6 Altaelva 212.Z

Det ble holdt fortløpende kontakt med Alta Laksefiskeri Interessentskap (ALI, forpakter) gjennom og etter fiskesesongen. Det var ingen visuelle observasjoner av oppdrettslaks innrapportert i fiskesesongen eller under høstfisket, og innrapporterte skjellprøver viste ingen innblanding av oppdrettslaks i fangstene (479 skjellprøver). Eiby Jeger- og Fiskerforening som forvalter sideelven Eibyelva ble også kontaktet, og meldte om ingen registreringer av oppdrettslaks til tross for hyppige snorklinger i forbindelse med uttak av pukcellaks. Basert på de samlede observasjonene vurderer vi det som lite sannsynlig at noen større mengder oppdrettslaks fra rømmingene vandret opp i Altaelva.

3.7 Tverrelva 212.6Z

TT-elvene Grunneierlag ble kontaktet under og etter endt fiskesesong. Det var ingen indikasjoner på oppdrettslaks i elven i fiskesesong. Dette er ikke uventet da den hovedsakelig har bestander av sjøørret og laksen opptrer i et lavt antall og er fredet. Elven ble snorklet 3. oktober. Det ble snorklet rett under vandringshinder i øvre del (juv) siden oppdrettslaks gjerne samler seg øverst i vassdragene, men et område på noen hundre meter nedenfor ble vurdert som for farlig på grunn av fosser, steinblokker og bratte juv. Ingen fisk ble observert fra land fra kanten av juvet i dette området. Videre nedover er elven svært variabel med stein, grus og fint substrat til helt stilleflytende meandrerende områder med leire. Det ble observert minimum 100 sjøørret i elven, men bare to laks i nedre del. Laksene hadde ingen ytre tegn som tilsa oppdrettsopphav. Basert på de samlede observasjonene vurderer vi det som lite sannsynlig at oppdrettslaks fra rømmingen vandret opp i Tverrelva.

3.8 Transfarelv 212.7Z

TT-elvene Grunneierlag ble kontaktet under og etter endt fiskesesong. Det var ingen indikasjoner på oppdrettslaks i elven. I likhet med Tverrelva er det først og fremst bestander av sjøørret og laksen i Transfarelv er fredet på grunn av lavt antall. Grunneierlaget oppga at det normalt er noe mere laks i Transfarelv enn i Tverrelva. Elva ble flydd over med helikopter fra nedre del til vandringshinder 28. september. Vandringshinderet er i et bratt juv, der det ble klatret ned og snorklet. I dette området ble det observert 4 stasjonære ørret. Nedstrøms var det lange partier med bare stryk og fall der helikopteret fløy lavt uten at det ble observert fisk eller egnede oppholds- eller gyteområder. Når elven igjen egnede seg for snorkling ble dette foretatt, med observasjon av ca. 100 ørret og 8 laks. Arbeidet måtte avsluttes 3 km fra sjøen på grunn av mørke. Den siste delen ble snorklet 30. september, med observasjon av ca. 20 ørret og 3 laks. Ingen av laksene hadde oppdrettskarakteristikker. Basert på de samlede observasjonene vurderer vi det som lite sannsynlig at oppdrettslaks fra rømmingen vandret opp i Transfarelv.

3.9 Mathiselva 212.4Z

Kåfjord Jeger- og Fiskeforening ble kontaktet under og etter endt fiskesesong, og kunne ikke rapportere om noen observasjoner av oppdrettslaks. Det ble heller ikke observert

oppdrettslaks i laksetrappen under sesongen. Under feltarbeid 30. september ble elva flydd over med helikopter fra nedstrøms til vandringshinderet øverst i vassdraget. Vassdraget ovenfor innsjøen var i hovedsak steinete med god fart på vannet, og i dette området ble det bare observert noen stasjonære ørreter samt en del yngel. Arbeidet måtte avsluttes ved innsjøen på grunn av mørke, og ved snorkling nedstrøms innsjøen 1. oktober ble det observert ca. 50 villaks. Basert på de samlede observasjonene vurderer vi det som lite sannsynlig at oppdrettslaks fra rømmingen vandret opp i Mathiselva.

3.10 Halselva 212.2Z

Talvik Jeger- og Fiskerforening ble kontaktet under og etter endt fiskesesong, og kunne rapportere én sikker oppdrettslaks og én som de var usikre på. Fiskene var 5,2 kg fanget 5. september og 4,5 kg fanget 21. august, og det var tatt skjellprøve av et individ. Den andre fisken var frossen, og en skjellprøve ble tatt. Skjellprøvelesing hos Akvaplan-niva og NINA viste at begge individene var oppdrettet. Den ene fiskens størrelse kan muligens overensstemme med rømmingen fra 37557 Davatluft, men en vektøkning fra snittvekten på 2,7 kg tilsier svært rask vekst. Under feltarbeid 29. september ble elva flydd over med helikopter fra nedstrøms til vandringshinder. Nedstrøms vandringshinderet er det et stort juv, der det ble klatret ned og området snorklet. Det ble observert 11 stasjonære ørret i området. Nedstrøms var det lange partier med bare stryk og fall der helikopteret fløy lavt uten observasjoner av fisk eller egnede oppholds- eller gyteområder. Når elven igjen egnet seg for snorkling ble dette gjennomført. Omtrent midt på anadrom strekning ovenfor innsjøen er det et lite fall som mest sannsynlig er et vandringshinder for oppvandrende fisk på normal vannstand. Ovenfor dette området ble det kun observert to stasjonære ørreter. Videre nedover til innsjøen ble det observert ca. 50 sjøørreter og 3 villaks. Arbeidet måtte avsluttes ved innsjøen på grunn av mørke, og elvestrekningen nedenfor innsjøen ble snorklet 1. oktober. Det ble observert ca. 20 laks, 1 sjørøye, ca. 30 sjøørret og noen pukkellaks på strekningen. Ingen av laksene hadde oppdrettskarakteristikk. Basert på de samlede observasjonene er det klart at det har oppholdt seg oppdrettslaks i nedre del av Halselva i slutten av august og begynnelsen av september. De fangede oppdrettslaksene var blanke og feite til tross for at de ble fanget seint i sesongen, og det burde derfor ha vært lett gjenkjennelige under snorkling. Enkelte laks kan ha oppholdt seg i innsjøen da snorklingen ble gjennomført, men vi vurderer det som lite sannsynlig at noen større mengder oppdrettslaks fra rømmingen vandret opp i Halselva og deltok i gytingen.

3.11 Lakselva i Kviby 213.1Z

Kviby Jeger- og Fiskerforening ble kontaktet etter endt fiskesesong, og kunne rapportere om én oppdrettslaks på ca. 4 kg fanget i begynnelsen/midten av juli. Fiskens størrelse kan muligens overensstemme med rømmingene fra 37557 Davatluft, men det tilsier svært rask vekst i sjøen under et halvt år etter rømming. Elven ble snorklet av lokale med mye erfaring flere ganger under sommer og høst, uten observasjoner av oppdrettslaks. Det har også vært gjort stor innsats for uttak av pukkellaks under seinsommeren uten observasjoner av oppdrettslaks. Elven ble snorklet som en del av OURO-programmet av Naturtjenester i Nord 21. september med uttak av én oppdrettsindivid på 75 cm (tilsvarer ca. 4,5 kg). Basert på de samlede observasjonene vurderer vi det som at det åpenbart har vært 2 oppdrettsfisk i Lakselva i Kviby sommeren 2021, men som lite sannsynlig at noen større mengder oppdrettslaks fra rømmingen ved Davatluft vandret opp og deltok i gytingen i Lakselva i Kviby.

3.12 Skillefjordelva 213.2Z

Østre Altafjord Jeger- og Fiskerforening ble kontaktet etter endt fiskesesong, og kunne ikke rapportere om noen observasjoner av oppdrettslaks. Under feltarbeid 28. september ble elva flydd over med helikopter fra nedstrøms til innsjøen øverst i vassdraget. Utløpet i vannet ble snorklet, og en stasjonær ørret ble observert. Nedstrøms var det lange partier med bare stein, stryk og fall der helikopteret fløy lavt uten observasjoner av fisk eller egnede oppholds- eller gyteområder. Når elven igjen egnet seg for snorkling ble dette foretatt. Omtrent to tredjedeler av anadrom strekning nedenfor innsjøen var steinete og lite egnet for laks og gyting, og i dette området ble det observert forholdsvis store mengder ørret yngel og ca. 20 stasjonære brunørret i småkulper bak steiner. Nedenfor dette området var det et lite fall som mest sannsynlig er et vandringshinder på normal vannstand, og i kulpen nedenfor ble det observert 8 villaks (noen gamle skader på fisken), ca. 20 umodne sjørørret, 8 voksne ørret og 3 sjørøyer. Videre nedover elven til sjøen ble det observert en del ørret av både modne og umodne individer og én pukkellaks. Basert på de samlede observasjonene vurderer vi det som lite sannsynlig at oppdrettslaks fra rømmingen vandret opp i Skillefjordelva.

3.13 Bognelva 211.8Z

Langfjordbotn Jeger- og Fiskerforening ble kontaktet etter endt fiskesesong, og kunne ikke rapportere om noen observasjoner av oppdrettslaks. Det ble tatt ut ca. 300 pukkellaks i løpet av sommeren. Forskere som jobber med restaurering i vassdraget ble også kontaktet, og fortalte at elva egner seg best for ørret og at svært lite laks har blitt registrert i vassdraget. Lakseførende strekning ble snorklet, med observasjon av ca. 40 ørret, 1 sjørøye og 2 døde pukkellaks. Basert på de samlede observasjonene vurderer vi det som lite sannsynlig at oppdrettslaks fra rømmingen vandret opp i Bognelva.

4 Samlet vurdering

4.1 Altafjordområdet

Det ble fanget to oppdrettsfisk i Halselva i fiskesesong og to i Lakseelva i Kviby. En samlet vurdering av resultatene tilsier at det er en mulighet for at noen fisk fra rømmingen ved 37557 Davatluft kan ha returnert til Altafjorden sommeren og høsten 2021. Imidlertid tilsier størrelsen på den registrerte oppdrettslaksen at veksten må ha vært svært rask på 6 måneder i havet for at de rømte fiskene skal klare å øke i vekt fra et snitt på 2,7 kg ved rømming ved Davatluft til 4-5,5 kg ved fangst på sommer/høst. Rømt oppdrettslaks i havet ser ut til å spise det samme som villaksen (NINA, 2012), noe som tilsier at det tar minimum 1 år for laksen kan øke vekten med 1,5-2 kg.

Oppdrettslaksene som ble fanget i fiskesesongen i Halselva var svært blanke og hadde relativt tydelige oppdrettskarakteristikker til tross for at de ble fanget seint i sesongen. Dette betyr at eventuelle oppdrettsindivider burde være lett gjenkjennelige under snorkling. Det er til sammen snorklet mange mil av småelvene i Altafjordområdet i forbindelse med dette oppdraget og i forbindelse med OURO-programmet, med bare én oppdagelse av oppdrettslaks nært gytetiden. Oppdrettslaks trekker dessuten gjerne opp i større vassdrag hvis de vandrer opp i elvene for gyting, slik som Altaelva. Oppdrettslaks er generelt mere bitevillig enn villaks, og det burde blitt fanget i hvert fall et individ under høstfiske i Altaelva om det var større mengder i elven. At ingen oppdrettslaks ble observert i fiskesesong eller under høstfiske i Altaelva tyder på at det ikke var noen større mengder oppdrettslaks i nærområdet etter de aktuelle rømmingene.

Et par kilenotfiskere fra midtre del av Altafjorden ble kontaktet med spørsmål om det var gjort fangster av oppdrettslaks i sjøen på generelt grunnlag, men de hadde hverken selv fanget oppdrettslaks eller hørt at noen andre hadde gjort det sommeren 2021.

Elvene som ble snorklet i Altafjordsystemet 2021 er små og oversiktlige, og vi vurderer at det er liten sannsynlighet for at det oppholdt seg nevneverdige mengder oppdrettslaks i vassdragene i Altafjordsystemet under gytingen høsten 2021 etter de tre rømmingene.

4.2 Området nord for Altafjorden

Nord for Altafjorden ble det bare observert sikre oppdrettslaks i Russelva, der tre individ ble tatt ut av Naturtjenester i Nord. Av disse hadde to størrelser som tilsier at de kan komme fra rømmingene ved 10635 Toknebuktneset og 21016 Husfjord. Russelva, Kvalsundelva og Repparfjordelva er undersøkt av både Akvaplan-niva og Naturtjenester i Nord høsten 2021 med få observasjoner av fisk av størrelser som tilsier at de kommer fra de aktuelle rømmingene. I Snefjordvassdraget ble ingen oppdrettslaks observert eller fanget i fellen. Basert på dette er det lite sannsynlig at det oppholdt seg noen større mengder oppdrettslaks i elvene pålegget gjelder i gytetiden 2021.

Voksen oppdrettslaks som rømmer har høyere overlevelse jo nærmere gytetidspunktet de rømmer, og voksen laks som rømmer om høsten og vinteren ser ut til å spre seg over store områder påvirket av havstrømmer, og har dessuten dårlig homing-instinkt til området der de har oppholdt seg i merd (NINA, 2012). Det kan derfor tenkes at få individer har overlevd etter de aktuelle rømmingene, eller at de har returnert til andre områder langs kysten. På lik linje kan det tenkes at de oppdrettsfiskene som ble registrert i denne undersøkelsen stammer fra andre rømminger langs Norskekysten.

Referanse

NINA 2012. Forskningsbasert kunnskap om rømming og lakselus. NINA Minirapport 384: 1-101.

5 Bilder fra feltarbeidet i elvene

5.1 Repparfjordelva 213.Z

Figur 2. Bilder fra befarings og snorkling i nedre del av Repparfjordelva.

5.2 Kvalsundelva 213.6Z

Figur 3. Bilder fra feltarbeid i Kvalsundelva, med det øverste partiet i de tre bildene på toppen, nedre del av elven nede til venstre og uttak av pukcellaks nede til høyre.

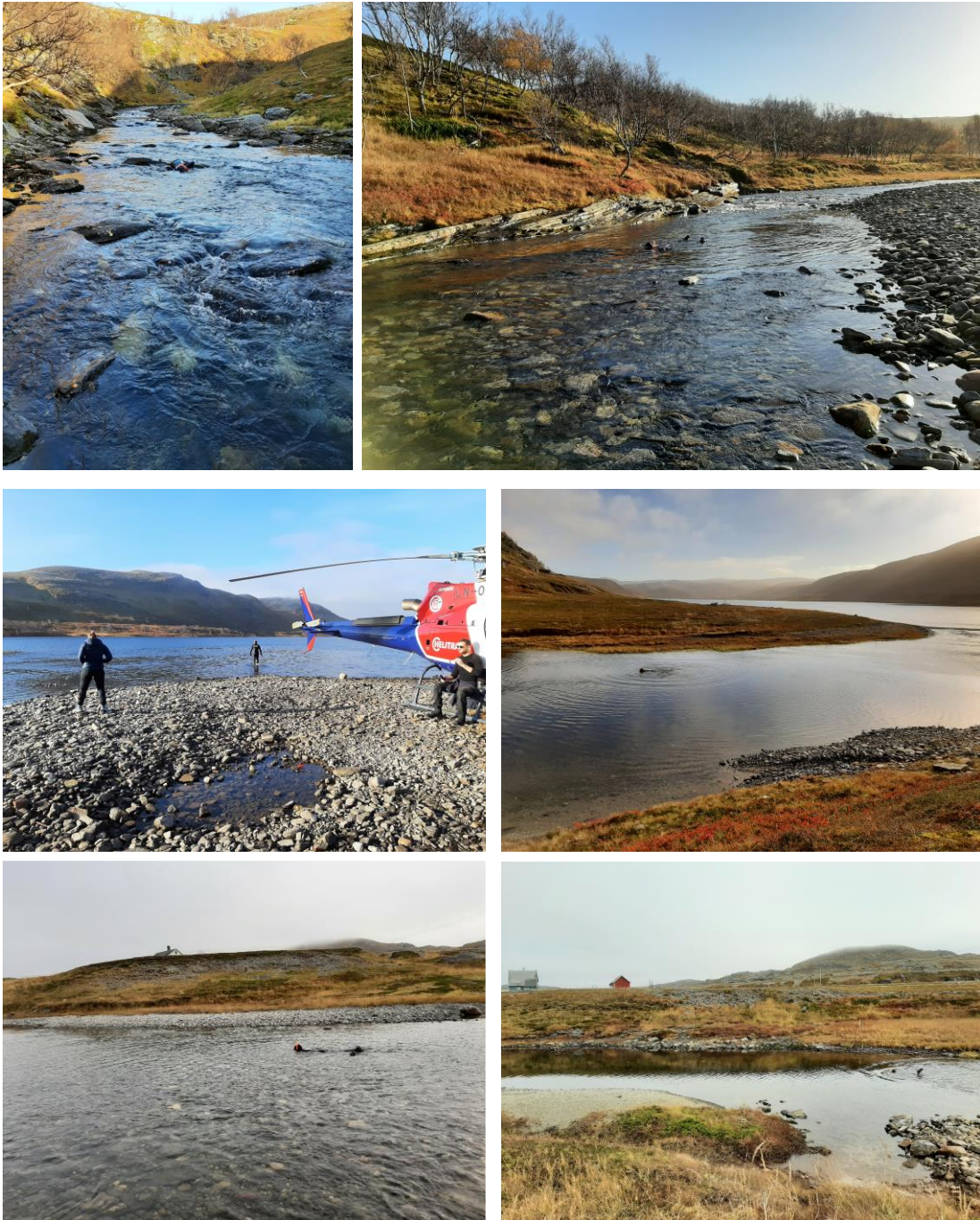
5.3 Russelva 218.Z

Figur 4. Bilder fra feltarbeidet i Russelva, begge fra sideelven Ravdojohka.

5.4 Snefjordvassdraget 220.1Z

Figur 5. Bilder fra feltarbeid i Snefjordvassdraget, med det øverste partiet i to bildene på toppen, innløpet (til venstre) og utløpet (til høyre) til innsjøen i midten og nedre del av elven i de to nederste bildene.

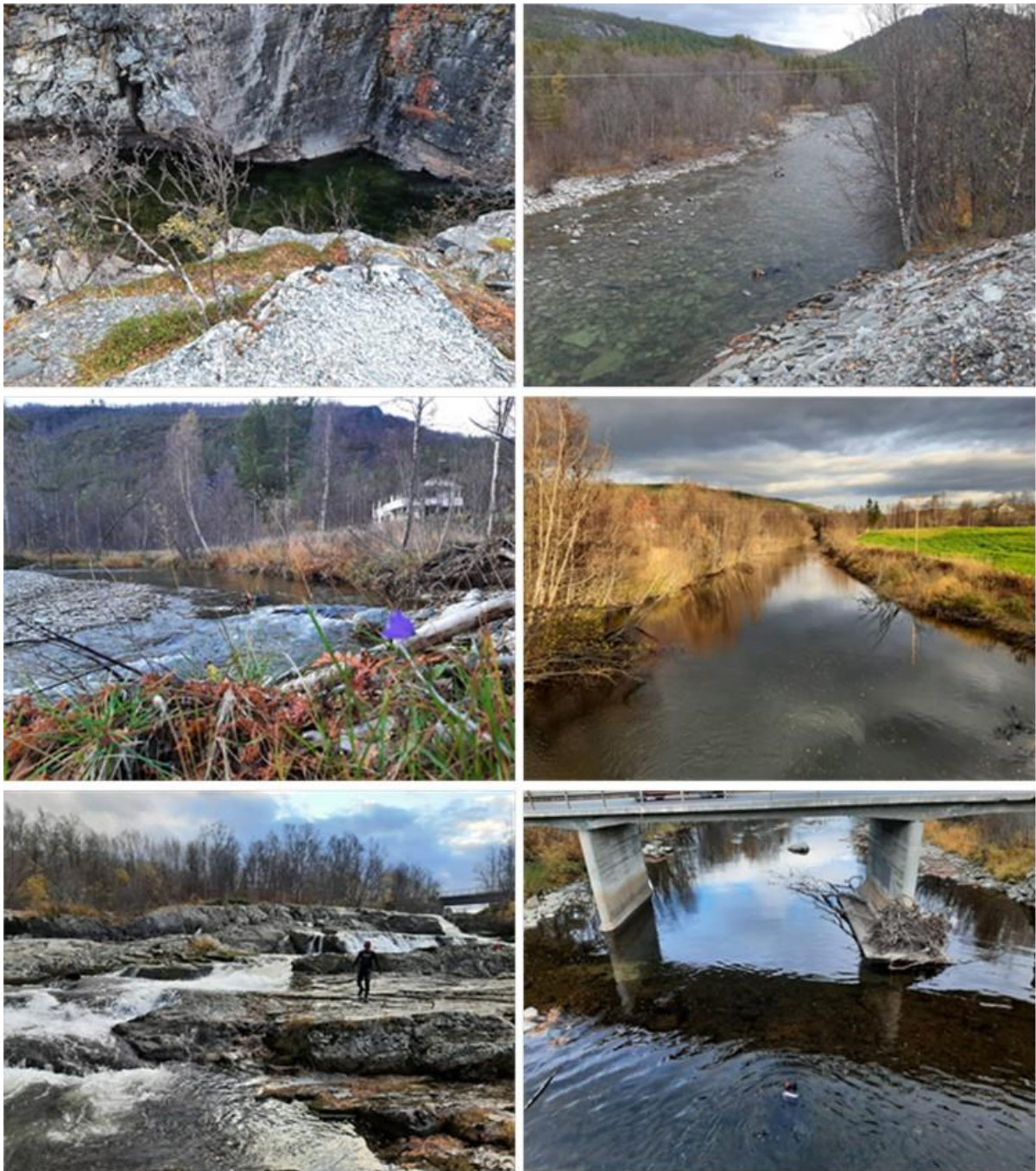
5.5 Altaelva 212.Z

Figur 1. Illustrasjonsbilde av skjellprøvelesingen som ble foretatt i Altaelva for å detektere oppdrettslaks i vassdraget.

5.6 Tverrelva 212.6Z

Figur 2. Bilder fra feltarbeid i Tverrelva, kulp under vandringshinder øverst til venstre, videre nedover øvre del av elven på de to påfølgende bildene, de stilleflytende partiene i midtre del på fjerde bilde, Sagafossen nede til venstre og brua over E6 nede til høyre.

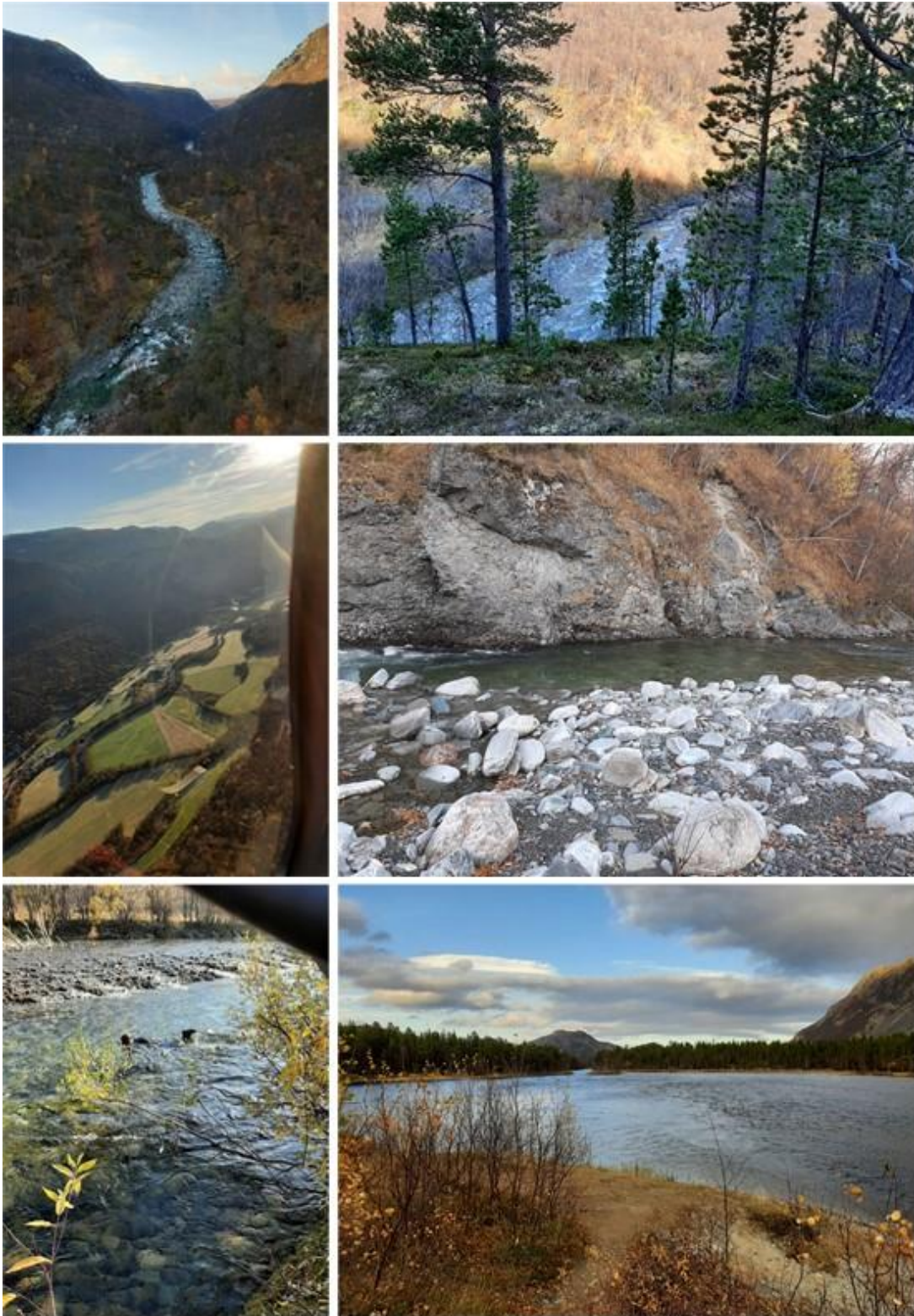
5.7 Transfarelv 212.7Z

Figur 3. Bilder fra feltarbeid i Transfarelv, fra juvet øverst i lakseførende del av vassdraget (oppe til venstre) til nedre del av vassdraget (nede til høyre).

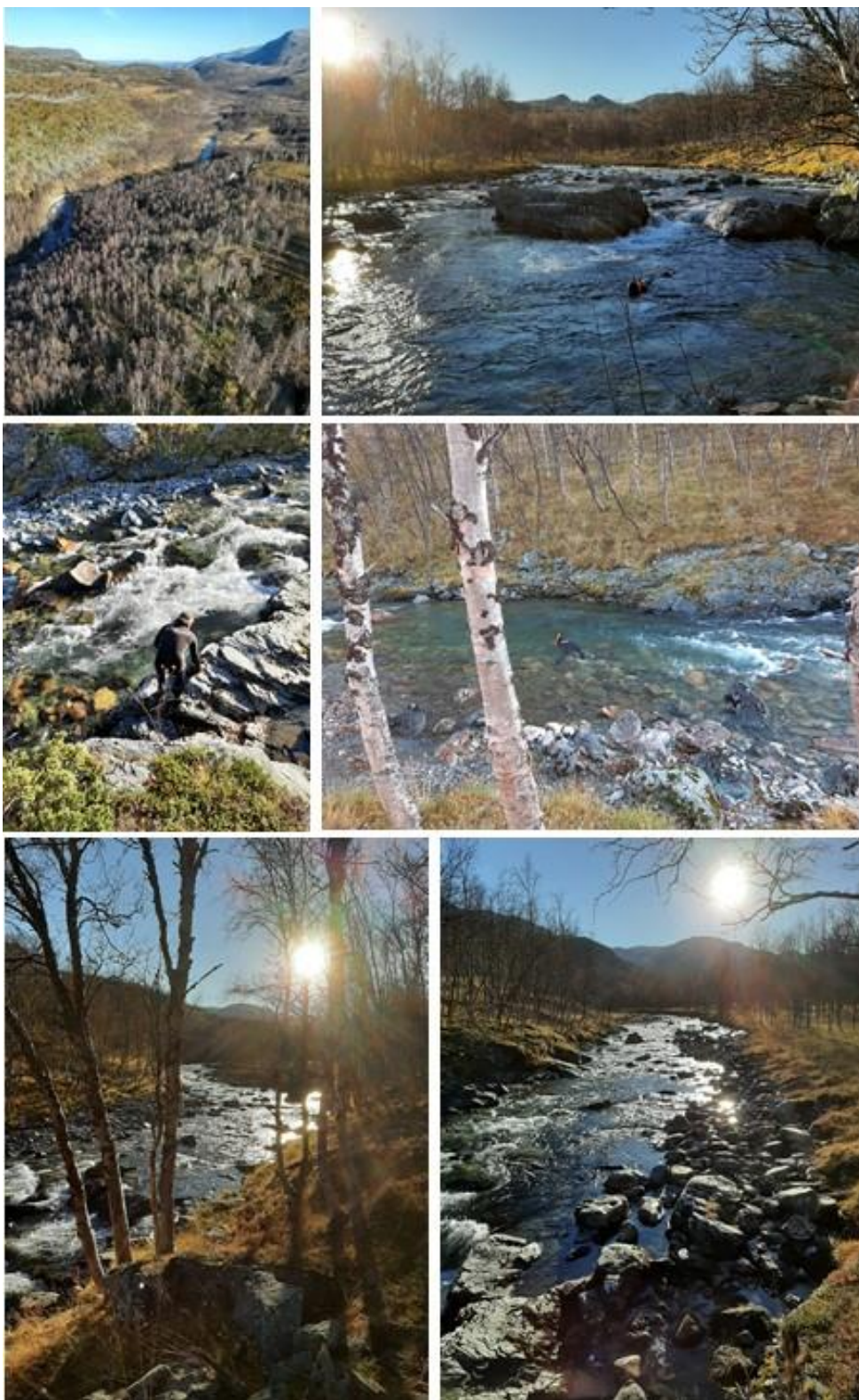
5.8 Mathiselva 212.4Z

Figur 4. Bilder fra feltarbeid i Mathiselva, fra øverst i lakseførende del av vassdraget (oppe til venstre) til området nedstrøms fra innsjøen (nede til høyre).

5.9 Halselva 212.2Z

Figur 5. Bilder fra feltarbeid i Halselva, fra øverst i lakseførende del av vassdraget (oppe til venstre) til nedre del ovenfor innsjøen (nede til høyre).

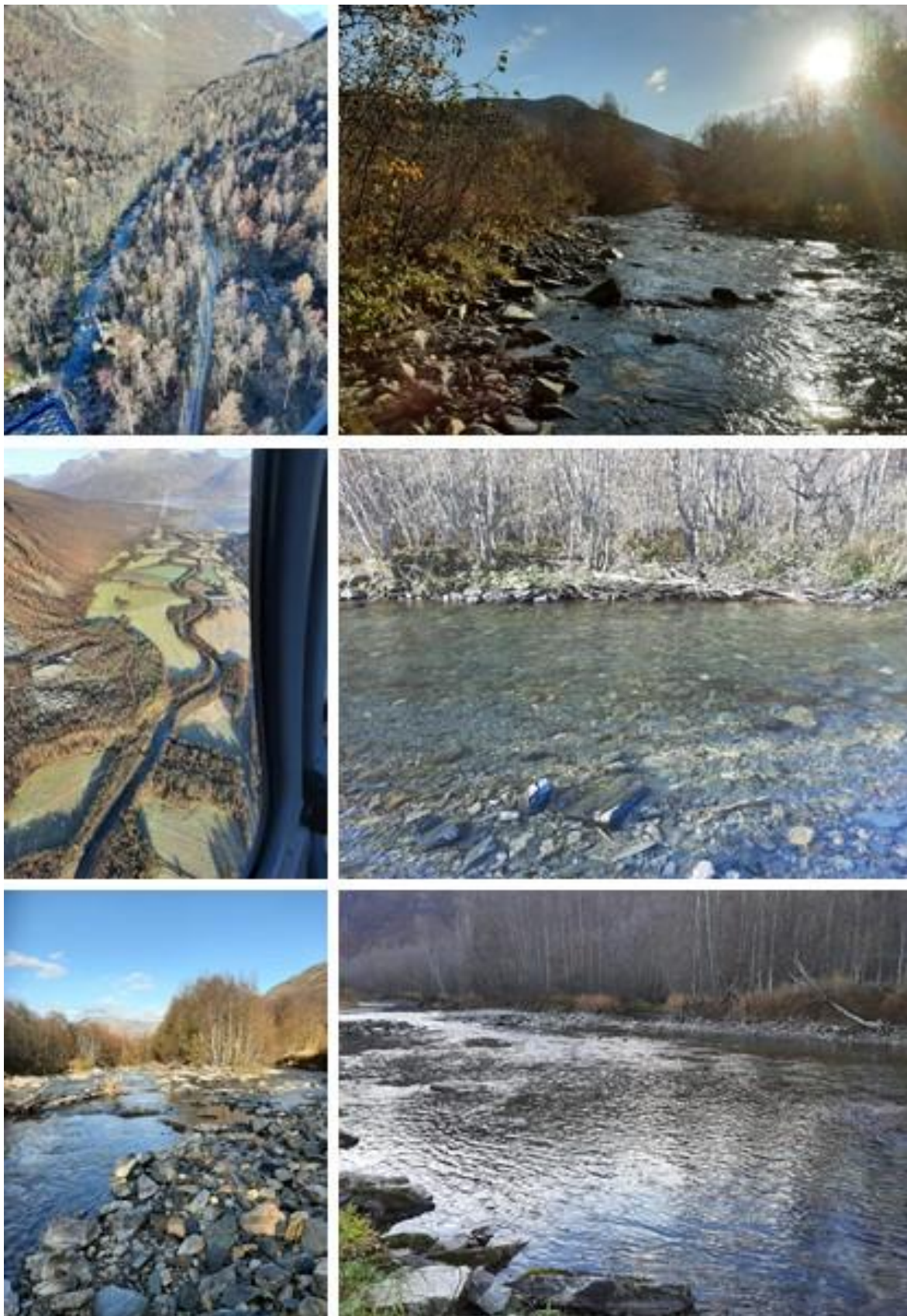
5.10 Skillefjordelva 213.2Z

Figur 6. Bilder fra feltarbeidet i øvre del av Skillefjordelva, fra innsjøen øverst i vassdraget (øverst til venstre) og videre nedstrøms i vassdraget i påfølgende bilder.

5.11 Bognelva 211.8Z

Figur 7. Bilder fra feltarbeidet i Bognelva, fra øverst i lakseførende del av vassdraget (oppe til venstre) og videre nedover i vassdraget i påfølgende bilder.